

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

مروری بر تجارت کالایی ایران طی هفت ماهه نخست سال ۱۳۹۸

براساس آمارهای گمرک ایران، طی ۷ ماه نخست سال ۱۳۹۸ حدود ۲۴,۴ میلیارد دلار صادرات کالایی بدون نفت خام و ۲۵,۲ میلیارد دلار واردات کالا در کشور انجام شده است. به لحاظ ارزشی، واردات و صادرات کالایی کشور نسبت به مدت مشابه سال گذشته به ترتیب با کاهش به ترتیب ۵ درصدی و ۱۱ درصدی همراه بوده‌اند. این در حالی است که به لحاظ وزنی هر کدام به ترتیب رشد ۳,۱ درصد و ۱۷,۱ درصدی را تجربه کرده‌اند. مقایسه مقاصد عمده صادراتی ایران طی نیمه نخست سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ نشان می‌دهد واردات ایران از چین طی هفت ماهه نخست سال جاری نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۷، حدود ۳,۴ درصد کاهش یافته و صادرات ایران به این کشور ۱۳,۵ درصد افزایش یافته است. در این مطلب به طور خلاصه، آمارهای مقدماتی گمرک از تجارت کالایی ایران طی هفت ماهه نخست سال ۱۳۹۸ مورد بررسی قرار می‌گیرد.

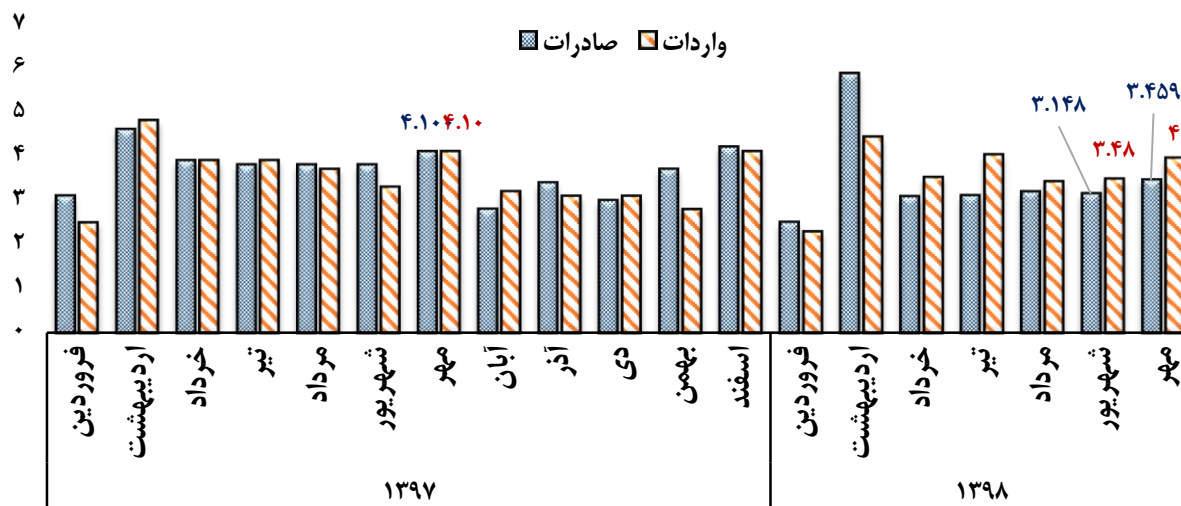
تهیه شده توسط فروغ کریمی امیرکیا سر

آبان ماه ۱۳۹۸

- ❖ براساس آمارهای گمرک ایران، طی هفت ماهه نخست سال ۱۳۹۸ حدود ۷۹,۴ میلیون تن کالا (بدون احتساب نفت خام) به ارزش ۲۴,۴ میلیارد دلار از ایران صادر شده است. طی مدت مذکور، میزان واردات کشور نیز حدود ۱۹,۸ میلیون تن به ارزش ۲۵,۲ میلیارد دلار بوده است. ارزش صادرات و واردات کشور طی هفت ماهه نخست سال ۱۳۹۷ در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته، به ترتیب با افت ارزشی ۱۱,۳ درصدی و ۵,۳ درصدی همراه بوده است. این درحالی است که به لحاظ وزنی، صادرات کشور رشد ۱۷,۱ درصدی و واردات کشور رشد ۳,۱ درصدی را تجربه کرده است.
- ❖ تراز تجاری کالایی بدون نفت خام کشور نیز طی این مدت با کسری ۷۶۶ میلیون دلاری همراه بوده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته، ۱,۷ میلیارد دلار تضعیف شده است.
- ❖ متوسط قیمت اقلام صادراتی کشور طی هفت ماهه نخست سال ۱۳۹۸ بالغ بر ۳۰۷ دلار در هر تن بوده که نسبت به هفت ماهه نخست سال ۱۳۹۷ با افت حدود ۲۴ درصدی همراه بوده است.
- ❖ متوسط قیمت اقلام وارداتی کشور طی این مدت نیز یک هزار و ۲۷۱ دلار در هر تن بوده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته افت حدود ۸ درصدی داشته است.
- ❖ نمودار ۱، روند ارزش صادرات و واردات ماهانه کشور طی فروردین ۱۳۹۷ تا مهر ماه ۱۳۹۸ را نشان می‌دهد. براساس این نمودار، در مهر ماه ۱۳۹۸ ارزش واردات کشور حدود ۴ میلیارد دلار و ارزش صادرات نیز حدود ۳,۵ میلیارد دلار رقم خورده است. در مقایسه با ماه قبل (شهریور) صادرات رشد ارزشی ۱۰ درصدی و واردات رشد ارزشی ۱۳,۵ درصدی را تجربه کرده است. نسبت به مهر ماه سال گذشته نیز صادرات با افت ارزشی ۱۶ درصدی و واردات با رشد ارزشی ۴ درصدی همراه بوده است.

نمودار ۱ - روند ارزشی واردات و صادرات کالا (بدون احتساب نفت خام) طی فروردین ۱۳۹۷ تا مهر ۱۳۹۸ - میلیارد دلار

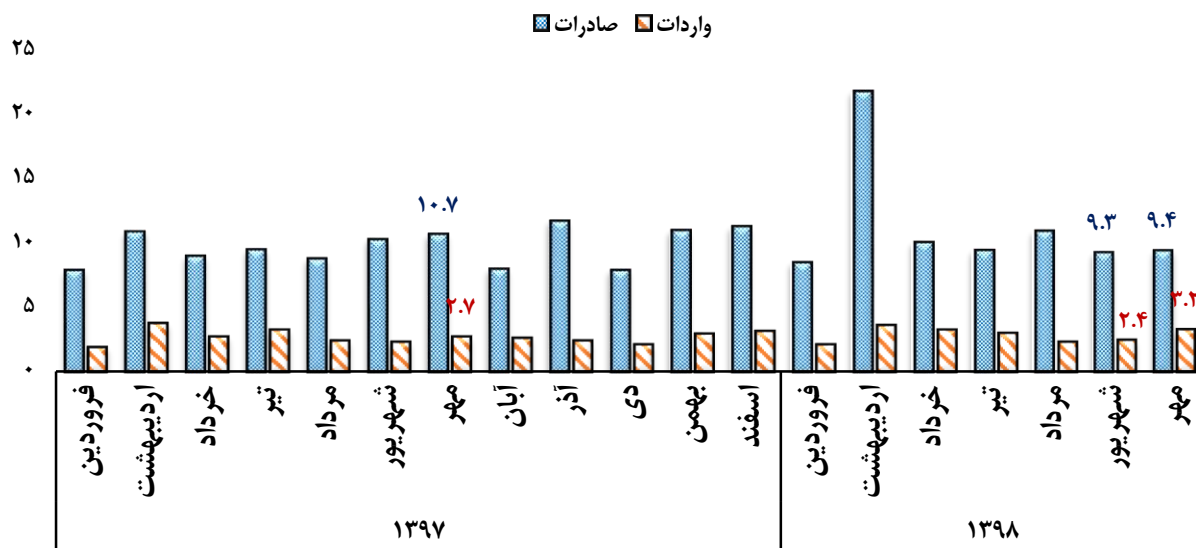

منبع: گمرک ج.ا. و محاسبات کارشناسی

❖ نمودار ۲ روند وزنی واردات و صادرات ماهانه کشور طی فروردین ماه ۱۳۹۷ تا مهر ۱۳۹۸ را نشان می‌دهد. در مهر ماه ۱۳۹۸، صادرات کشور به لحاظ وزنی ۹,۴ میلیون تن و واردات کشور نیز ۳,۲ میلیون تن بوده است. در مقایسه با ماه گذشته (شهریور) صادرات کشور رشد وزنی ۱,۵ درصدی و واردات رشد وزنی ۳۳ درصدی را تجربه کرده است. نسبت به ماه مشابه سال گذشته نیز صادرات کشور با افت وزنی ۱۲ درصدی و واردات کشور با رشد وزنی ۲۰ درصدی همراه بوده است.

نمودار ۲ - روند وزنی صادرات و واردات کالا (بدون احتساب نفت خام) طی فروردین ۱۳۹۷ تا مهر ۱۳۹۸-میلیون تن

منبع: گمرک ج.ا.ا. و محاسبات کارشناسی

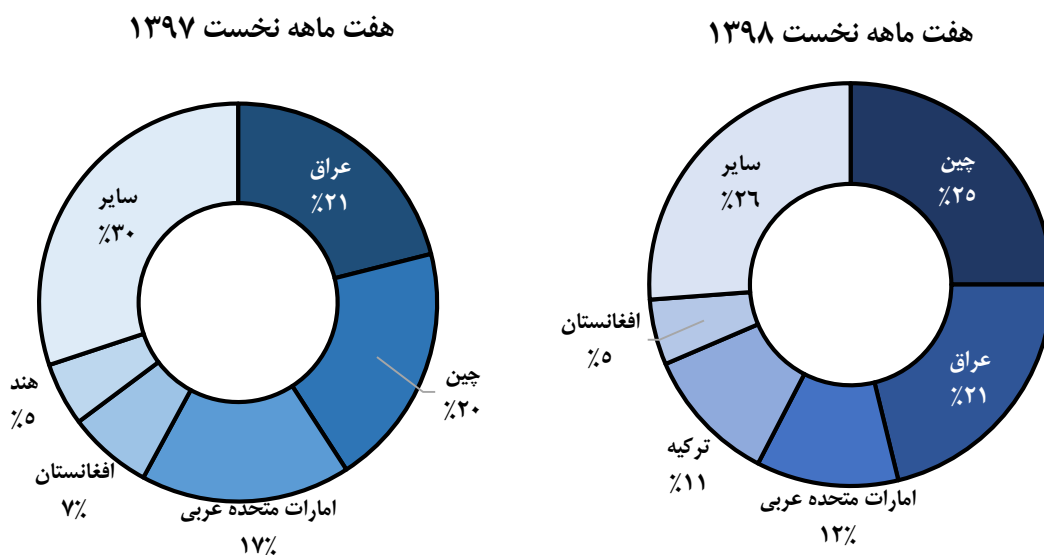
❖ نمودار ۳ مقاصد عمده صادراتی کشور را طی هفت ماهه نخست سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۷ نشان می‌دهد. طی هفت ماهه سال ۱۳۹۸ چین بزرگترین مقصد صادراتی کشور بوده و ۲۵ درصد از ارزش کل صادرات غیر نفتی کشور را به خود اختصاص داده است. در مدت مشابه سال ۱۳۹۷، بزرگترین مقصد صادراتی کشور عراق با سهم ۲۱ درصد بود و چین به عنوان دومین مقصد عمده صادراتی کشور در آن دوره سهمی حدود ۲۰ درصد از ارزش کل صادرات کشور طی ۷ ماه نخست سال ۱۳۹۷ را به خود اختصاص داده است.

❖ طی بازه مورد بررسی ارزش صادرات ایران به عراق با افت ۹,۷ درصدی و به افغانستان با افت حدود ۳۲ درصدی همراه بوده است.

❖ در هفت ماه منتهی به مهر ۱۳۹۷، هند پنجمین مقصد عمده صادراتی کشور محسوب می‌شد که در مدت مشابه سال جاری از فهرست مقاصد عمده خارج شده و ترکیه به این فهرست اضافه شده است.

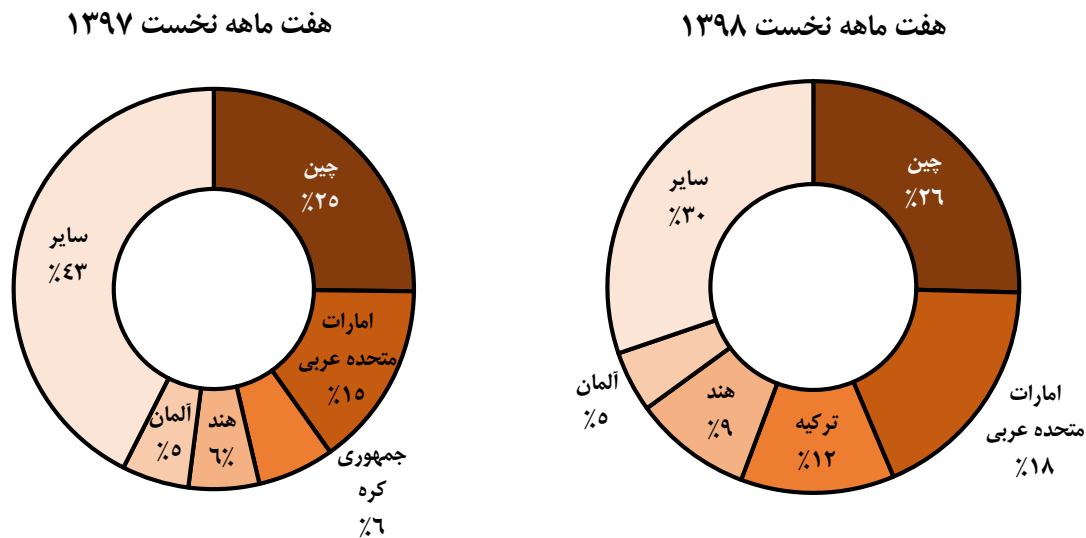
❖ نمودار ۴ فهرست ۵ مبدا عمده وارداتی کشور طی هفت ماه نخست سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۷ را نشان می‌دهد. براساس این نمودار، چین همچنان بزرگترین مبدا وارداتی کشور بوده است. در مقایسه با هفت ماه نخست سال قبل، کره جنوبی از فهرست مبادی عمده وارداتی کشور (به عنوان سومین مبدا عمده وارداتی) خارج شده و ترکیه جایگزین آن شده است.

نمودار ۳- مقاصد عمده صادراتی کشور طی هفت ماهه نخست سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۷

منبع: گمرک ج.ا.ا و محاسبات کارشناسی

نمودار ۴- مبادی عمده وارداتی کشور طی هفت ماهه نخست سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۷

منبع: گمرک ج.ا.ا و محاسبات کارشناسی

- ❖ با توجه به اینکه، گمرک ایران از اردیبهشت ۱۳۹۸ تاکنون جزئیات آمارهای صادرات و واردات را منتشر نکرده، در ادامه، صرفاً به بررسی ارزش صادرات و واردات ایران و سه کشور چین، ترکیه و امارات که جز پنج کشور مهم مبدا و مقصد تجاری ایران به شمار می‌روند، طی هفت ماهه نخست ۱۳۹۸ پرداخته می‌شود.
- ❖ طی هفت ماهه سال ۱۳۹۸، ارزش صادرات کالایی ایران به چین با افزایش ۱۳,۵ درصدی همراه بوده و ارزش واردات کالایی از چین افت ۳,۴ درصدی را تجربه کرده است. تراز تجاری ایران با این کشور با کسری همراه بوده است؛ با این حال طی هفت ماه منتهی به مهر سال ۱۳۹۷ تا مدت مشابه سال ۱۳۹۸ تا حدودی از این کسری کاسته شده است.
- ❖ طی هفت ماه نخست سال ۱۳۹۸، صادرات کالایی ایران به امارات متحده عربی با افت ۴۰ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته همراه بوده است. در عین حال واردات کالایی ایران از این کشور رشد حدود ۱۷ درصدی را تجربه کرده است. با توجه به اینکه در هفت ماه نخست سال گذشته تراز تجاری ایران با امارات متحده عربی با مازاد همراه بوده، طی هفت ماه نخست سال جاری کسری حدود ۱,۸ میلیارد دلاری را تجربه کرده است.
- ❖ ارزش صادرات کالایی ایران به ترکیه در هفت ماهه نخست سال ۱۳۹۸، نسبت به مدت مشابه سال گذشته حدود ۳,۴ برابر بیشتر شده است. ارزش واردات کالایی ایران از این کشور نیز طی این مدت بیش از دو برابر افزایش یافته است. اگرچه تراز تجاری ایران با این کشور همچنان با کسری همراه بوده، اما نسبت به مدت مشابه سال گذشته کسری آن کمتر شده است.

جدول ۱- تراز تجاری کشورهای چین، ترکیه و امارات متحده عربی طی هفت ماه نخست سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ (میلیون دلار)

کشور	صادرات بدون نفت خام		واردات			تراز تجاری ایران با هر کشور	
	هفت ماه نخست ۱۳۹۸	هفت ماه نخست ۱۳۹۷	درصد تغییرات	هفت ماه نخست ۱۳۹۸	هفت ماه نخست ۱۳۹۷	درصد تغییرات	تراز تجاری ایران با هر کشور
چین	۶,۱۰۰	۵,۳۷۹	۱۳,۵	۶,۳۹۹	۶,۶۲۲	-۳,۴	-۱,۲۴۳
امارات متحده عربی	۲,۷۸۴	۴,۶۳۷	-۴۰,۰	۴,۵۸۶	۳,۹۳۲	۱۶,۶	۷۰,۵
ترکیه	۲,۶۷۲	۷۸۴	۲۴۰,۸	۳,۰۳۷	۱,۳۵۴	۱۲۴,۳	-۵۷۰

منبع: گمرک ج.ا.ا و محاسبات کارشناسی